

Klimatkontrakt 2030

Mellan Borås stad och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

VERSION 2022

Innehåll

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030	4
2. Parter	4
3. Kommunens åtaganden	4
3.1. Kommunens klimatmål.....	4
3.2. Strategi.....	5
3.3. Organisation och ledning.....	7
3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare.....	9
3.5. Klimatinvesteringsplan.....	10
3.6. Digitalt stöd för genomförandet.....	10
3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner.....	11
3.8. Klimatanpassning.....	12
3.9. Klimatsmart mobilitet.....	13
Rapportering och uppföljning.....	14
4. Viable Cities åtaganden	14
4.1. Bättre regler.....	15
4.2. Innovationer.....	15
4.3. Samordnad finansiering.....	15
4.4. Samspel med EUs mission klimatneutrala städer.....	16
5. Myndigheternas åtaganden	16
5.1. Lärande arbetssätt för policyutveckling.....	16
5.2. Stöd till forskning, innovation och utveckling.....	17
5.3. Samordnad finansiering.....	17

5.4. Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer.....	17
6. Strategiska utvecklingsprojekt 2023.....	18
6.1. Systemdemonstration.....	18
6.2. Konkurrenskraft och finansiering.....	19
6.3. Medborgarengagemang.....	19
6.4. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt.....	20
7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering.....	21
7.1. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities.....	21
7.2. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna.....	22
8. Kontraktet.....	25
Klimatkontrakt 2030.....	26
Bilaga 1 – länkar till dokument.....	27

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med detta Klimatkontrakt är att öka tempot i klimatomställningen i städer inom ramen för Agenda 2030 och samtidigt bidra till återhämtningen i svensk ekonomi i kölvattnet av corona-pandemin. Klimatkontraktet uttalar parternas avsikt att höja ambitionen inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Klimatkontraktet ger även Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städernas klimatomställning. Detta ska uppnås genom ömsesidiga och långsiktiga åtaganden om insatser från de undertecknande statliga myndigheternas, innovationsprogrammet Viable Cities och kommunens sida enligt följande.

2. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Borås stad
- Myndigheterna: Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Verket för innovationssystem (Vinnova), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities.¹

3. Kommunens åtaganden

3.1. Kommunens klimatmål

Visionen om framtidens Borås (2022) beskriver den gemensamma framtidsbilden av en hållbar stad. Det är en bild som formats utifrån vad medborgare, civilsamhället, näringslivet, akademien och Borås Stad gemensamt vill. Visionen inleds med meningarna: "I Borås tar vi ansvar genom att behandla varandra och vår miljö med omsorg. Vi lever i harmoni med en rik natur, vår omvärld och med andra människor. Social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet är grunden för våra val och beslut."

Borås Stad har som mål att hålla sig inom den beslutade koldioxidbudgeten och på så sätt bidra till att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader. Koldioxidbudgeten fastslår att både kommunkoncernens och boråsarnas konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp behöver minska med 16 procent varje år. Koldioxidbudgeten antogs 2019 och följs upp årligen. Den baseras på Förenta Nationernas internationella klimatpanels rapport från hösten 2018.

¹ Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas. Programmet har en löptid från 2017 till 2030 och har cirka 130 medlemmar, Vårdorganisation är KTH.

Koldioxidbudgeten visar vilka områden som är särskilt viktiga att prioritera. Borås Stads Energi- och klimatstrategi, som ska hjälpa till att realisera koldioxidbudgeten, är uppbyggd i nio prioritetsområden (se avsnitt 3.2.). För kommunkoncernen är det framförallt byggnation av byggnader och infrastruktur samt inköp av livsmedel och övriga varor och tjänster som är prioriterade. I samhället i Borås ser fördelningen lite annorlunda ut. Här står flyg- och bilresor för stora utsläpp men också konsumtion av livsmedel och övriga varor; bland annat har elektronik och kläder stor klimatpåverkan.

Borås Stad har antagit miljömål (2018-2022) som beskriver mål, delmål och aktiviteter för flera miljöområden. Några av målen avser klimatanpassning, energihushållning samt utsläppsminskning.

Utöver den egna ambitionen har Borås Stad också anslutit sig till Västra Götalandsregionens målsättning om att vara en fossiloberoende region 2030. Det innebär att utsläppen av växthusgaser ska minska med 80 procent från 1990-års nivå till år 2030. Dessutom ska utsläppen av växthusgaser från västsvenskarnas konsumtion, oavsett var i världen de sker, minska med 30 procent jämfört med 2010.

3.2. Strategi

Borås Stads Energi- och klimatstrategi syftar till att konkretisera den lokala koldioxidbudgeten och anpassa samhället till ett förändrat klimat. Strategin fastslår nio prioriterade fokusområden som varje verksamhet inom kommunkoncernen ska arbeta utifrån; fem rör minskad klimatpåverkan och fyra klimatanpassning. Varje nämnd och bolagsstyrelse har ansvaret att ta fram en handlingsplan baserat på strategin. Stöd och guidning i arbetet ges av en grupp experter och samordnare inom Borås Stad. Nedan följer de fem strategierna för minskad klimatpåverkan. Se avsnitt 3.8. för klimatanpassning.

Fossilfri vägtrafik

Utsläppen från vägtrafik är den största lokala utsläppskällan och minskar för långsamt, trots att det finns beprövade lösningar och fattade beslut. Arbetet med att minska Borås Stads egna utsläpp från persontransporter, arbetsfordon och upphandlade transporter har hög prioritet. Borås Stad ska även skapa förutsättningar för privatpersoner och näringsliv att minska körsträckor, att skapa effektivare godstransporter, att kunna välja hållbara bränslen och el och att kunna välja gång, cykel och kollektivtrafik som transportsätt.

Resurseffektiv konsumtion och produktion

Inköp av resurskrävande varor, tjänster och mat står för en stor andel av boråsarnas individuella utsläpp och för Borås Stads klimatpåverkan. Arbetet med att minska

dessa utsläpp går sakta och potentialen att agera med relativt enkla medel är stor. Borås Stads insatser ska fokusera på fem områden:

- Inköp av varor, livsmedel och tjänster ska ske med ökad prioriteringen på minskad klimatpåverkan och hållbar resursanvändning, cirkulära användningsmodeller och minskad avfallsmängd. En ökad prioritering kräver en noggrann avvägning mot andra krav på kvalitet och hållbarhet.
- Öka arbetet med att sprida kunskap och inspiration och att skapa strukturella förutsättningar för invånarna att kunna konsumera mer hållbart och cirkulärt. Det hållbara valet ska vara självklart och lätt.
- Stödja det lokala näringslivet i en klimatomställning genom att erbjuda bland annat rådgivning och samordning.
- Stärka rollen som hållbar arbetsgivare genom att uppmuntra och underlätta för anställda att minska sitt klimatavtryck.
- Utbilda barn och unga till klimatsmarta boråsare. Klimathänsyn och hållbar livsstil ska bli en självklar del av vardagen för nästa generation boråsare.

Resurseffektiv energianvändning och försörjning

Utfasningen av fossil olja som basbränsle i uppvärmningssystemen har pågått länge. Samtidigt som de positiva satsningarna på fjärrvärme och kraftvärmeproduktion fortsätter dyker nya utmaningar upp. Borås Stad måste minska effekttoppar i användningen av värme och el som ofta innebär beroende av fossil energi. För att främja en ökad produktion av hållbar el behöver kommunkoncernen Borås Stad undersöka möjligheter att lagra energi över kort och lång tid. Utöver dessa två utmaningar behöver vi också fokusera på hushållning med energi. Även hållbara, förnybara bränslen och solceller har en miljö- och klimatpåverkan, därför är en minskad energi- och resursanvändning alltid prioriterad.

Klimatsmart byggnation

Byggmaterial såsom traditionell betong, asfalt och stål samt byggprocesser är områden som orsakar stora utsläpp. Utsläppen mäts och åtgärdas för närvarande inte i någon större omfattning. Borås Stad ska bli bättre på att välja och beställa byggen- treprenader, byggmaterial och byggprocesser som är optimerade utifrån ett livscykelperspektiv. Byggnationen ska orsaka låga utsläpp under byggskedet, kräva låg energianvändning under drift och leda till ökad möjlighet till återbruk och återvinning vid rivning.

Ökad lagring och upptag av CO₂

Det räcker inte att minska utsläppen, utan kommunkoncernen måste även se över möjligheterna att skapa så kallade negativa utsläpp, det vill säga upptag av koldioxid. Mark och skog som Borås Stad äger och förvaltar har potential att ta upp mer koldioxid. Genom ökat kunskapsutbyte mellan Borås Stad och andra aktörer kan alla parter utveckla sitt arbete med att optimera markanvändning och skogsbruk ur ett klimatperspektiv. Även tekniska åtgärder för att binda och lagra koldioxid ska undersökas och implementeras.

3.3. Organisation och ledning

Organisationsstrukturen för att realisera Borås Stads ambitioner om att uppnå en utsläppsminskning i enlighet med den lokala koldioxidbudgeten och anpassa Borås till ett förändrat klimat består av flera delar.

Klimatråd

Klimatrådet är en politisk beredning under kommunstyrelsen. Alla partier som är representerade i Kommunfullmäktige har en representant i rådet. Rådet bereder klimatrelaterade ärenden och är ett forum för kunskapsutveckling och dialog.

Klimatkommitté

Kommittén, som består av tjänstepersoner med miljö- och klimatstrategiskt ansvar, samordnar och följer upp arbetet med att följa koldioxidbudgeten och genomföra Energi- och klimatstrategin. Kommittén är ett stöd till förvaltningar och bolag i deras klimatarbete. Kommittén förmedlar relevant information till Klimatrådet, bland annat genom att skriva en årlig klimatrapport.

Klimatrapport

Varje år tar klimatkommittén fram en klimatrapport. I klimatrapporten beskrivs Borås Stads aktuella klimatarbete samt möjliga politiska åtgärder och rekommendationer för Borås Stads fortsatta klimatarbete. Klimatkommitténs rekommendationer och åtgärdsförslag grundar sig i uppföljningar från Borås Stads miljömål, klimatkompensationssystem och Energi- och klimatstrategin.

Klimatprat

Klimatprat är ett kontinuerligt samtal mellan boråsare, förtroendevalda och tjänstepersoner på Borås Stad. Klimatförändringarnas effekter och den nödvändiga omställningen till ett fossilfritt samhälle kräver stora insatser och att hela samhället samarbetar. Samtalet sker i olika former med regelbundna aktiviteter för att tillsammans driva på klimatomställningen i Borås.

Klimatneutrala Borås 2030

Sedan oktober 2021 är Borås Stad del i Viable Cities satsning Klimatneutrala Städer och Klimatneutrala Borås 2030 ska fungera som en katalysator för klimatarbetet. Genom att utveckla inte minst innovativa arbetssätt och samverka med civilsamhället stärks och utvidgas Borås Stads klimatarbete. I Klimatneutrala Borås 2030 samverkar Borås Stad, Navet Science Center, Science Park Borås, Borås Energi och Miljö AB och Fristadbostäder AB för en ambitiös och rättvis klimatomställning, där man vill engagera boråsare i klimatfrågan.

Innovationsteamet i Klimatneutrala Borås 2030

Det så kallade innovationsteamet, som fungerar som styrgrupp för satsningen Klimatneutrala Borås 2030, består av tjänstepersoner från respektive organisation som nämns i slutet av föregående stycke. Borås Stad är koordinatörer till det tvärsektorieella teamet, som samverkar i utformningen och genomförandet av satsningen och utgör en värdefull kontaktyta mellan organisationerna.

Koppling till ekonomi och budget

Borås Stad har sedan flera år jobbat med att koppla ihop utsläpp och ekonomi genom bland annat gröna lån. De senaste åren har arbetet utvecklats genom att hållbarhetsmärka Stadens investeringar i investeringsbudgeten. Genom att publicera klimatrapporten inför den årliga budgetprocessen har politiken givits möjlighet att omsätta ny kunskap i budgetsatsningar. Aktuellt pågår ett arbete med att analysera klimatpåverkan kopplad till inköp; ekonomifunktionen har fått ett nytt verktyg som direkt kopplar ihop utgifter per område med utsläppen som utgifterna genererar.

Klimatväxling

För att minska utsläppen av koldioxid och skapa en fossilbränslefri organisation arbetar Borås Stad sedan 2013 med klimatväxling. Det innebär att kommunala förvaltningar och bolag ska klimatkompensera sina koldioxidutsläpp från tjänsteresor med bil och flyg. Klimatkompensationen innebär att varje verksamhet betalar 1,50 kronor per kilogram fossil koldioxid. Avgiften ska i första hand användas för att minska koldioxidutsläpp i den egna verksamheten. Avgifter som inte används inom ett års tid debiteras till den gemensamma klimatkompensationsfonden. Förvaltningar inom Borås Stad som önskar genomföra mer omfattande åtgärder i syfte att minska Borås Stads klimatpåverkan kan ansöka om medel från klimatkompensationsfonden.

Utveckling

Under våren 2023 kommer en mindre omorganisation ske inom kommunkoncernen som påverkar miljö- och klimatstrategiska frågor. Därtill sker uppstarten för den nya politiska ledningen parallellt. I samband med dessa organisatoriska förändringar

uppstår ett bra tillfälle att utvärdera och utveckla befintlig organisation och arbets-sätt. Utvärderingen av bland annat klimatrappport och Klimatråd kommer ske med stöd i en omvärldsbevakning där bland annat andra kommunernas arbetssätt och erfarenheter vävs in.

3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare

För att åstadkomma en storskalig och jämställd klimatomställning är det viktigt att vi får med oss så många som möjligt på resan mot ett klimatneutralt Borås. Klimatomställningen berör och påverkar social och ekonomisk hållbarhet. Alla hållbarhetsdimensioner är tätt sammankopplade och bör förstås i ett sammanhang. Just därför behövs samverkan och dialog med människor i olika åldrar och med olika bakgrunder, såväl som information som rör vår gemensamma klimattutmaning. Borås Stad ska bjuda in andra aktörer till att ta fram ett lokalt kontrakt eller avtal, som pekar ut viktiga riktningar för ett framgångsrikt klimatarbete för hela staden, där alla tre hållbarhetsdimensioner finns med.

Näringsliv

I Borås Stad är samverkan och dialog viktiga element som återkommer i flera övergripande strategier för hur vi ska nå våra mål, bl.a. i Stadens näringslivsstrategi. Genom ett brett branschnätverk och olika företagskluster samarbetar, stöttar och stärker Borås Stads näringslivsavdelning det lokala näringslivet i bl.a. miljölogistiska frågor. Borås Stad driver till exempel samverkansprojektet Good Goods tillsammans med Borås City, CiB (Centrumfastigheter i Borås), Interreg North Sea Region Surflogh (EU) och Västra Götalandsregionen. Good Goods handlar om klimatsmarta systemlösningar kring avfallshantering och logistik i stadskärnan. Fler liknande initiativ behövs för att skapa konkurrenskraft och stärkt kapacitet i omställningen.

Dialog och samverkan med medborgare

I Borås Stad pågår flera kommunövergripande arbeten som rör medborgarinflytande och som har en nära koppling till arbetet med klimatomställningen. Exempel på dessa är arbetet med mänskliga rättigheter, beredningsgrupp för medborgarinflytande och Socialt hållbart Borås - stadens långsiktiga arbete med att skapa jämna livsvillkor och bättre hälsa för våra invånare. Den gemensamma utmaningen samtliga arbeten står inför är integreringen av alla tre hållbarhetsdimensioner. Det är av stor vikt att Borås Stad bedriver ett sammanhållet arbete för att undvika parallella spår och drar nytta av den interna samlade kompetensen och engagemanget.

Det finns ett behov av att utveckla och testa nya former för arbetet med ungdomsinflytande i arbetet mot ett klimatneutralt Borås. Förutsättningarna för ett sådant arbete har kartlagts under 2022 och under 2023 ska Borås Stad fortsätta att arbeta

för att främja ungdomars inflytande och delaktighet tillsammans med Navet Science Center.

Under 2023 vidareutvecklas och breddas Klimatprat (se avsnitt 3.3.) inom ramarna för Klimatneutrala Borås 2030 i syfte att inkludera fler.

Akademi

Samverkan mellan offentlig sektor och akademien är en viktig framgångsfaktor i arbetet med systemtransformation. Borås Stad har under flera års tid arbetat med följeforskare i arbetet med innovation i offentlig sektor (se avsnitt 3.7.).

I det klimatstrategiska arbetet deltar Borås Stad i projekt som handlar om att återvinna betong vid rivning och att riva selektivt för att förbereda för återvinning av bland annat betong. Projekten sker i samarbete med bland annat RISE, Högskolan i Borås och bostads- och fastighetsbolag. Borås Stad är också involverad i en aktuell projektansökan där universitet vill testa klimatrekommendationer som verktyg.

Staden blir regelbundet tillfrågad som samarbets- eller projektpart i olika forskningsprojekt, vilket naturligtvis är glädjande och betyder att akademien ser att det finns potential i samverkan.

Borås Stad samarbetar med Science Park Borås i satsningen Klimatneutrala Borås 2030. Ett förväntat resultat av samarbetet är en etablerad samverkansmodell mellan offentlig sektor, akademien och näringslivet.

3.5. Klimatinvesteringsplan

Under 2023 kommer Borås Stad påbörja arbetet med en klimatinvesteringsplan baserat på de riktlinjer och den kunskap som tillgängliggörs via Viable Cities. Klimatinvesteringsplanen kommer beskriva i detalj vilka satsningar som förväntas behöva genomföras av olika aktörer inom olika sektorer fram till 2030 samt uppskatta samhällskostnader och vinster för dessa. Klimatinvesteringsplanen kan utgöra ett hjälpmedel för prioritering av åtgärder och ett verktyg för att vi ska kunna minska våra utsläpp enligt målen.

3.6. Digitalt stöd för genomförandet

Vi behöver lära oss mer om hur digitalisering kan underlätta klimatomställningen och i vilka sammanhang digitala verktyg kan bidra till beteendeförändringar. Då en stor del av omställningen handlar om att underlätta för invånarna att leva utan negativ klimatpåverkan behöver fokus på digitalt stöd kopplas till detta.

Åtgärdsbanken

Till Borås Stads energi- och klimatstrategi ska det finnas en åtgärdsbank som innehåller klimatrelaterade åtgärder. Åtgärderna sorteras efter ett antal olika kategorier som till exempel strategi, effekt och kostnad. Nämnder och bolagsstyrelser eller förvaltningar och bolag lägger till och väljer ut åtgärder från banken i planeringen inför kommande år. Åtgärdsbanken, som är ett levande dokument, är också ett verktyg som ger överblick över vad som är på gång eller avslutat. Detta ska skapa transparens och kunskap internt och externt för den som vill veta vad som görs. En förväntad åtgärd under 2023 är att utveckla åtgärdsbanken, rapporteringssystem och att visualisera detta digitalt.

Utveckling

Borås Stad samarbetar med en kommunikationsbyrå i satsningen Klimatneutrala Borås 2030 i syfte att ta fram en grafisk profil och ett Instagram-manér för att kunna accelerera arbetet med digitalt stöd. Ett förväntat resultat är att det kommer att nå vissa målgrupper men inte alla; därför blir målgruppsanalys, omvärldsbevakning och kontinuerlig uppföljning viktiga redskap för att successivt skala upp arbetet.

3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner

Innovationer i offentlig sektor

Sedan 2013 har Borås Stad medverkat i Sveriges uppbyggnad av innovationer i offentlig sektor. Arbetet har finansierats av innovationsmyndigheten Vinnova och sammanlagt har sex svenska städer byggt upp innovationsplattformar utifrån städernas olika förutsättningar. Medverkande städer har varit Kiruna, Umeå, Stockholm, Göteborg, Lund och Borås.

Projektet i Borås har varit ett partnerskap för hållbar stadsutveckling mellan RISE, Högskolan i Borås och Borås Stad. 2013-2015 genomfördes Innovationsplattform Norrby med fokus på områdesutveckling och hållbara städer. 2016-2023 pågår Innovationsplattform Borås med fokus på hållbar stadsutveckling. 2022-2023 pågår implementering av vunnen kunskap och förslag på genomförande.

Till hjälp i implementeringsarbetet 2021-2022 har alla sex plattformsstäder haft med sig Accelerera för att initiera ämnet innovationsledning (ISO 56002). Borås har haft 3 olika tvärgrupper, vara en grupp politiker, som medverkat i ett kortare utbildningsprogram. Även kommunstyrelsen och koncernledningen har initierats i ämnet. Borås har arbetat aktivt med Kiruna i detta arbete.

Samtliga innovationsplattformsstäder har haft varsin följeforskare med sig - från start 2013 till mål i december 2023. Det är forskningsinstitutet RISE som står för följeforskningen. Borås följeforskare Heiti Ernits, har skrivit flera rapporter under projektiden,

som rönt uppmärksamhet nationellt, bland andra: "Omgiven av gränsgångare", "Ledarskap i mellanrummen", "Projektstudion – En miljö och ett arbetssätt för gränsöverskridande problemlösning, lärande och samarbete" och "Kraftsamling – ett förebyggande arbetssätt för tackling av samhällsutmaningar" (se bilaga).

Regionalt och nationellt innovationsnav

Stor vikt läggs vid erfarenhetsutbyte med kommuner och andra aktörer i Västra Götalandsregionen och nationellt. Borås Stad ingår i nätverken Fossilfritt Sverige, Sveriges ekokommuner, Energikontor Väst, Klimat 2030 VGR och Klimatkommunerna. I satsningen Klimatneutrala Borås 2030 förs en kontinuerlig dialog med andra städer i programmet Klimatneutrala Städer 2030, bl.a. Helsingborg, Borlänge och Växjö. Ett ökat utbyte förväntas ske regionalt mellan Borås Stad, Göteborgs Stad och Mariestads kommun, som båda är med i programmet.

3.8. Klimatanpassning

Klimatanpassningen kombineras med utsläppsminskningen i Borås Stads energi- och klimatstrategi. Arbetet med klimatanpassning har de senare åren accelererat med nya personella resurser, handlingsplaner och en skyfallskartering. Nedan följer delarna som rör klimatanpassning i Borås Stads energi- och klimatstrategi.

Integrering av klimatanpassning i kommunkoncernens verksamheter

Borås Stad behöver integrera anpassningen i kommunkoncernens berörda verksamheter. Den kommunövergripande samordningen som berör klimatanpassningen ska fortsätta utvecklas med strukturell kunskapsfördelning och förankring i kommunkoncernen.

Klimatanpassning i den fysiska planeringen och befintlig bebyggelse

Borås Stad ska genom fysisk planering öka samhällets förmåga att hantera klimatets förändringar. Kommunkoncernen ska utveckla kommunkoncernens fastighetsbestånd, både nya och befintliga bostäder och arbetsplatser, för att hantera ett varmare och blötare klimat. Borås Stad ska aktivt bidra till att det privata fastighetsbeståndet blir klimatanpassat.

Trygg och säker teknisk infrastruktur i ett förändrat klimat

I ett förändrat klimat kommer vår infrastruktur utmanas. Funktionen av anläggningar och strukturer som säkrar grundläggande funktioner i samhälle behöver säkerställas så att de fungerar oavsett väder och klimat.

Robust och säker ledning i kris orsakat av klimatförändringar

Borås Stad är den samlande kraften i kommunen för att hantera krissituationer, även i ett förändrat klimat. I kommunens risk- och sårbarhetsanalys ska aspekter för klimatanpassning tas med för att analysera hur samhället kan skyddas vid extrema väderhändelser.

3.9. Klimatsmart mobilitet

I Borås Stads Energi- och klimatstrategi betonas vikten av att påskynda minskningen av Borås Stads egna utsläpp från persontransporter, arbetsfordon och upphandlade transporter. Borås Stad ska även skapa förutsättningar för privatpersoner och näringsliv att minska körsträckor, att skapa effektivare godstransporter, att kunna välja hållbara bränslen och el och att kunna välja gång, cykel och kollektivtrafik som transportsätt. Nedan beskrivs några av de i nuläget prioriterade arbetsområdena.

I april 2018 antog kommunen den nu gällande Översiktsplanen. Planen utgår från att kommunen kommer att växa med ca 30 000 invånare fram till år 2040. Detta kan innebära att resor och trafik kommer att öka i motsvarande grad. Översiktsplanen lägger fast flera strategier som berör trafik- och transportområdet. Bland annat att framkomlighet och säkerhet ska säkerställas i vägnätet, att busstrafiken ska ges hög prioritet i stadsutvecklingen samt att gång- och cykeltrafik ska utformas med hög kvalitet. I översiktsplanen föreslås att en Trafikplan ska tas fram.

Istället för en Trafikplan har Borås Stad tagit fram ett Trafikprogram som är under politisk beredning hösten 2022. Det övergripande syftet med programmet är att konkretisera Översiktsplanens strategier och att visa vilka åtgärder som behövs inom transportinfrastrukturen för respektive färdmedel.

Arbetet pågår med att samordna frågan kring laddinfrastruktur inom kommunkoncernen. Syftet är att utreda dels vad som krävs för kommunkoncernens egna transporter och dels vilken roll kommunen ska ta i elektrifieringen av transportsektorn.

I början av 2021 antog Kommunfullmäktige stadens Cykelstrategi som är ett övergripande dokument som ligger till grund för kommunens arbete med att utveckla cykling. I Cykelstrategin anges att Borås Stads mål för cykeltrafik är att cykelresornas andel ökar till tolv procent år 2040.

Strategin pekar ut kommunens inriktning för cykelarbetet i fyra insatsområden. De fyra insatsområdena är följande:

- Cykelinfrastruktur, inklusive parkering
- Drift- och underhåll
- Kommunikation och mobility management

- Stöd och tjänster

Vartannat år tar Tekniska förvaltningen fram en Cykelplan. Planen styr vilka åtgärder inom cykel som kommer att genomföras de kommande åren. Tekniska förvaltningen driver även ett Mobility Management-arbete med fokus på cykel där utåtriktade insatser ingår. Detta arbete behöver breddas och vidareutvecklas.

Rapportering och uppföljning

Borås Stad följer varje år upp data om energi och klimat i arbetet med klimatrapporten. Nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta med strategin i respektive verksamhet och ansvarar för att följa upp respektive åtgärder. Resultatet av detta arbete redovisas också i den årliga klimatrapporten. Hur arbetet med strategierna fortlöper övergripande följs upp i samband med uppföljningen av Borås Stads miljömål eller motsvarande som Miljö- och konsumentnämnden ansvarar för.

Det finns ett behov av att sprida och tillgängliggöra informationen från uppföljningen och rapporteringen. Just nu är målgruppen begränsad; Borås Stad når inte ut till invånare i den utsträckning och omfattning som skulle behövas för att öka takten i omställningen.

Uppföljningen av Klimatkontraktet kommer att ske i enlighet med de riktlinjer som Viable Cities sätter.

4. Viable Cities åtaganden

Innovationsprogrammet Viable Cities genomförs i bred samverkan, för att bidra till att ställa om till klimatneutrala städer 2030 som en del i det svenska åtagandet att uppfylla mål i Agenda 2030 och Parisavtalet. I detta ingår att vara internationella föregångare i städers omställning.

Viable Cities arbetar med en bredd av aktörer på tvärs över vetenskapliga discipliner, branscher och samhällssektorer. Det kopplar samman excellenta forskningsmiljöer med stora och små företag inom en rad branscher samt offentliga verksamheter och civilsamhällesorganisationer.

Inom ramen för den roll som Viable Cities har som strategiskt innovationsprogram kommer programmet att verka för följande:

4.1. Bättre regler

Viable Cities har för avsikt att skapa ett kompetensstöd med tillhörande policylabb för att ge kommunen bättre överblick avseende nuvarande och kommande svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer av relevans för städers klimatomställning. Detta innefattar processtöd för förändring av regelverk och normer för att i praktiken underlätta klimatomställningen. Detta kommer i ett första steg att koppla till utvecklingsarbetet kring systemdemonstratorer (se avsnitt 6).

4.2. Innovationer

För att underlätta för kommunen att implementera innovation som påskyndar klimatomställningen, kommer Viable Cities att bidra med kompetensnätverk och processtöd, bland annat genom att engagera andra strategiska innovationsprogram i den fortsatta utvecklingen av Klimatkontrakt 2030, framför allt inom mobilitet, energi, byggd miljö, cirkulär ekonomi, hälsa och digitalisering. Utifrån samarbetsavtalet som finns med det strategiska innovationsprogrammet Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer samverkan utvecklas ytterligare med såväl städer som myndigheter kring detta område, inte minst med Trafikverket.

4.3. Samordnad finansiering

Viable Cities kommer på följande sätt understödja kommunens behov av finansiering av klimatomställning och verka för samarbete och synergi mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer fortsatt arbeta med Klimatkontrakt 2030 med de 23 städerna och fem myndigheterna som är involverade i detta.
- Viable Cities har genom Rådet för Hållbara Städer startat ett samarbete för att skapa synergi mellan statliga myndigheters bidrag till städers klimatomställning och Klimatkontrakt 2030. Myndigheterna utvecklar samordningen kring de olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 5.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities samarbetar med Kommuninvest och Europeiska Investeringsbanken EIB m fl i syfte att utveckla former för att förstärka den långsiktiga finansieringen av kommunens klimatinvesteringsplan.

Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer med sikte på att stödja samtliga städer i satsningen Klimatneutrala städer 2030.

4.4. Samspel med EUs mission klimatneutrala städer

Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EUs mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl en plattform för EUs mission (EU mission plattform, NetZeroCities) som CapaCITIES, ett nätverk av nationella noder, som partnerskapsprogrammet Driving Urban Transitions (DUT).

5. Myndigheternas åtaganden

Myndigheterna åtar sig att samverka inom det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities. Myndigheterna bidrar på så sätt till syftet med det missionsdrivna arbetet att ställa om till klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Klimatkontrakt 2030 innebär att nya arbetssätt behöver utvecklas, såväl mellan olika aktörer och organisationer som mellan olika styrvivåer.

Under 2023 fortsätter myndigheterna utveckla arbetet i det myndighetsövergripande innovationsteamet. En fortsatt dialog med städer och regioner är viktig för att fånga upp behov och bidra till systemomställning. Arbetet innebär en aktiv medverkan i "Transition Lab Forum" som Viable Cities faciliterar, där gemensamma workshops, reflekterande samtal och lärseminarier är en viktig del. Nya arbetssätt kan även bestå i att myndigheterna initierar experiment och pilotprojekt.

Myndigheterna åtar sig att fortsätta det gemensamma arbetet kring följande utveckling under 2023 för att stödja kommunernas klimatomställning:

5.1. Lärande arbetssätt för policyutveckling

Myndigheterna samverkar för att skapa förutsättningar för en proaktiv dialog och lärande kring policyutveckling samt befintligt och kommande regelverk inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning.

Under 2023 utforskar och testar myndigheterna former, exempelvis policylab, för att identifiera hinder och utmaningar inom policy och regelverk för hållbar stadsutveckling och klimatomställning.

Myndigheterna fortsätter att bidra i aktiviteter som främjar utvecklingen av klimatinvesteringsplaner, digitalisering och datadelning, systemdemonstratorer och samverkansprocesser som rör flernivåstyrning.

Under Sveriges EU-ordförandeskap våren 2023 kommer myndigheterna vara involverade i flera av de cirka 150 EU-möten som kommer att hållas i landet. Mötena är

arenor för lärande och policyutveckling och städer och regioner är viktiga deltagare. Bland annat planeras diskussioner om EUs urbana agenda om hållbar stadsutveckling och en konferens om Gröna städer.

5.2. Stöd till forskning, innovation och utveckling

Myndigheterna finansierar insatser för forskning, innovation, utveckling och systeminnovation som stödjer en snabbare klimatomställning.

Myndigheternas stöd riktar sig till olika typer av forskning, innovation, tillämpning och demonstration och till viss del investeringsstöd. Stöd tillhandahålls genom öppna utlysningar och andra former så som till exempel beställarnätverk, behovsägarnätverk och innovationsupphandling.

Som en del i omställningsarbetet har myndigheterna² och Viable Cities lanserat en satsning på urbana systemdemonstratorer. Under hösten 2022 genomfördes en första, så kallad designfas inom satsningen. Under 2023 kommer en uppföljande utlysning genomföras. Syftet med satsningen är att skapa en insatsform som tar ett tydligare systemperspektiv på omställningsarbetet.

5.3. Samordnad finansiering

För att skapa bättre framförhållning och samlad information utvecklar myndigheterna löpande samordningen kring de olika insatser som pågår inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Arbetet görs inom ramen för flera av myndigheternas befintliga uppdrag och uppgifter exempelvis Rådet för hållbara städer, strategiska innovationsprogram, de nationella forskningsprogrammen för klimat och hållbart samhällsbyggande, och europeiska regionala utvecklingsfonden.

Under 2022 har myndigheterna initierat ett första test med några av städerna för att i dialog utveckla en metod för portföljanslys av myndigheternas samlade finansiering till städer. Innovationsarbetet avser att fortsätta under 2023. Det långsiktiga målet är att arbetet ska bidra i arbetet med städernas klimatinvesteringsplaner.

Hållbarstad.se är Rådet för hållbara städernas gemensamma webbplats. Under 2023 fortsätter utvecklingsarbetet med webbplatsen dels för att fortsatt synliggöra kommande finansieringsmöjligheter, dels för att göra den mer tydlig och användarvänlig.

5.4. Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer

Myndigheterna ingår och arbetar med flera olika europeiska initiativ för att stödja utvecklingen av hållbara städer och samhällen.

² Vinnova

I arbetet med att stödja svenskt deltagande i forskningsprogrammet Horisont Europa 2021–2027 ingår att bidra i utformning av utlysningar och aktiviteter samt informera och ge råd till aktörer som planerar att delta i ansökningar i olika europeiska satsningar. Myndigheterna samverkar även i genomförande av EUs regionala utvecklingsfond 2021–2027 med insatserna för hållbar urban utveckling.

Myndigheterna fortsätter medverka i partnerskapet Driving Urban Transitions to a Sustainable Future³, där utlysningar och andra aktiviteter inom området hållbar stadsutveckling kommer att vara aktuellt under de kommande åren samt EU-kommissionens satsning New European Bauhaus⁴, European Urban Initiative (EUI)⁵ och Urbact⁶

Myndigheterna bidrar även för att utveckla stödjande funktioner för de städer som valts ut att ingå i missionen 100 klimatneutrala städer. Ett exempel är programmet CapaCITIES⁷. Genom CapaCITIES initieras och stärks nationella förändringsprocesser för att etablera nationella nätverk och styrningsstrukturer.

6. Strategiska utvecklingsprojekt 2023

Under 2023 kommer följande strategiska utvecklingsprojekt att bedrivas inom Viable Cities Transition Lab i samverkan med övriga kommuner, med syfte att vid den kommande revideringen av Klimatkontrakt 2030 kunna vidareutveckla innehållet i kontraktet.

6.1. Systemdemonstration

Viable Cities utvecklar i samarbete med myndigheter systemdemonstratorer som en ny insatsform för att driva innovation på systemnivå. Detta för att åstadkomma transformation i linje med mission klimatneutrala städer 2030. En systemdemonstrator genomförs för att demonstrera omställning av hela samhällssystem i verklig miljö. En viktig del i insatsformen är en portfölj av insatser där nya lösningar, modeller, initiativ och experiment kopplas ihop till en större helhet. Många aktörer från olika sektorer mobiliseras i syfte att lära för att skala. Systemdemonstratorerna tar sin utgångspunkt i centrala områden i Klimatkontrakt 2030 och är tänkta att bidra till revideringar av kontraktet utifrån insikter från arbetet.

³ Energimyndigheten, Formas och Vinnova

⁴ New European Bauhaus lyfter fram betydelsen av estetiska, sociala och kulturella värden i den gröna omställning.

⁵ European Urban Initiative, är en hub för hållbar stadsutveckling på EU-nivå. EUI ska erbjuda stöd till städer för att förbättra och öka sin kapacitet i att utforma strategier, policyer och projekt för hållbar stadsutveckling. (urban-initiative.eu).

⁶ Urbact är ett europeiskt samarbetsprogram för utbyte och lärande inom hållbar stadsutveckling, Tillväxtverket.

⁷ Energimyndigheten och Viable Cities deltar.

Vinnova och Viable Cities har tillsammans under 2022 inlett en designfas för att utforska hur systemdemonstratorer kan bli ett kraftfullt verktyg för omställningen till klimatneutrala städer. I samverkan med ett antal städer har sex konsortier inlett designfasen hösten 2022. Under 2023 planeras en utlysning för etableringsfas med ambitionen om att möjliggöra för ett antal systemdemonstratorer i Sverige. Parallellt planeras för fyra systemdemonstratorer i Bogotá (Colombia), Bristol (Storbritannien), Curitiba (Brasilien) och Makindye Ssabgabo (Uganda) inom Climate Smart Cities Challenge tillsammans med UN-Habitat. Ambitionen är att under 2023 stärka erfarenhetsutbytet mellan systemdemonstratorer nationellt och internationellt.

6.2. Konkurrenskraft och finansiering

En grundtes i missionsdriven innovation är att staten och offentliga organisationer på olika nivåer i samhället tar en aktiv roll i att samskapa och omforma marknader i samspel med näringslivet och andra samhällsaktörer som akademi och civilsamhälle. En stark mobilisering för omställning till klimatneutralitet kan ge förutsättningar för företag i Sverige att utveckla nya affärsstrategier som ger konkurrenskraft genom att driva omställning till ett klimatneutralt och hållbart samhälle. Detta är avgörande för Sveriges ambition att vara världens första fossilfria välfärdsland och vårt klimatpolitiska ramverk. Under 2023 kommer Viable Cities att ytterligare förstärka samverkan med näringslivet för att kraftsamla för omställning. Det kommer att ske på flera nivåer. Inte minst genom samverkan med initiativ som Fossilfritt Sverige och Omställningslyftet. Likaså kommer utveckling ske för att förstärka den lokala mobiliseringen av företag i Klimatkontakt 2030 att utforskas.

Ett centralt inslag i Klimatkontrakt 2030 är att skapa en klimatinvesteringsplan med ett brett perspektiv på vilka investeringar som behöver ske för att åstadkomma klimatomställningen till 2030 i en stad (i betydelsen ett bredd av aktörer inklusive medborgare, civilsamhälle, företag, akademi och offentliga organisationer). I genomsnitt bedöms kommunen själv ha rådighet över cirka 15 procent av de investeringar som behövs. Ett angeläget arbete är att samla rätt aktörer från näringsliv (inklusive finansiell sektor), offentliga aktörer och civilsamhälle för att få till stånd nödvändiga investeringar och omrikta finansiella flöden för att ställa om till klimatneutralitet och samtidigt säkra mervinster av klimatomställningen som arbetstillfällen, ökad hälsa, inkludering och attraktiva livsmiljöer. Även upphandling är ett centralt inslag här. Viable Cities arbete kommer att fortsätta under 2023 för att säkra mobilisering av investeringar och utveckla metoder för klimatinvesteringsplaner.

6.3. Medborgarengagemang

Nuvarande samhällsutmaningar innebär att flera kriser sammanfaller med klimatkrisen. Det gäller bl a pandemin, kriget i Ukraina, kriser vad gäller energi, mat, råvaror

och kritiska mineraler, biodiversitet och demografi. Detta innebär samtidigt en demokratisk utmaning där växande andelar av befolkningen känner sig utanför.

Detta ökar behovet av satsningar som syftar till inkludering och att sätta medborgarna i centrum för omställningen till klimatneutralt och hållbart samhälle, bl.a. genom nya former för medborgarinvolvering (exv. medborgarråd) och utveckling av attraktiva livsmiljöer (exv. New European Bauhaus). Viable Cities kommer under 2023 att vidareutveckla samarbete med städer, myndigheter och andra aktörer för att skapa förutsättningar för medborgarengagemang i klimatomställningen. Inte minst genom utveckling av nya former av medborgarinvolvering i lokala klimatkontrakt och samspel med europeiska satsningar på området.

6.4. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt

EU sjösatte i oktober 2021 fem missioner för ett nytt och innovativt sätt att arbeta tillsammans och förbättra människors liv i och utanför Europa. De fem skapade uppgifterna ska tackla stora samhällsutmaningar som hälsa, klimat och miljö och formulerar ambitiösa och tidsatta mål som ska nås till 2030. Ett av dem är 100 klimatneutrala och smarta städer – med och för medborgarna (kallad Cities Mission) som är en viktig del i att leverera Europas gröna giv med sikte på en klimatneutral kontinent 2050. Detta innebär en väsentlig förstärkning av det svenska arbetet med mission klimatneutrala städer 2030 och med Klimatkontrakt 2030 som verktyg för detta.

Under 2023 sker utvecklingsarbete för att ytterligare stärka kopplingen mellan det svenska och europeiska arbetet med mission klimatneutrala städer 2030. Det sker inom en rad initiativ som involverar såväl städer, myndigheter som Viable Cities som program. Exempel är NetZeroCities (som är en plattform för genomförande av Cities Mission, med utvecklingsarbete kring bl a Climate City Contract och Climate Investment plans), partnerskapet Driving Urban Transitions, CapaCITIES, New European Bauhaus m fl. New European Bauhaus-initiativet lanserades av EU-kommissionen i januari 2021, och kopplar samman EUs gröna giv med vår byggda miljö. I genomförandepLANEN för Cities Mission pekar EU-kommissionen på att EUs Climate City Contract ska möjliggöra medverkande städer att integrera och stärka värden och principer i New European Bauhaus-initiativet i sina planer för klimatneutralitet. Arbetet kring New European Bauhaus sker i samverkan med Boverkets (Rådet för hållbara städer) regeringsuppdrag att samordna Sveriges medverkan i New European Bauhaus.

En fortsatt utveckling av det globala samarbetet kring klimatneutrala städer 2030 kommer att ske. Detta tar framför allt utgångspunkt i ett flertal redan pågående arbeten, till exempel kopplat till det svenska ordförandeskapet i EU under våren 2023 och fortsättningen av Climate Smart Cities Challenge i de fyra städerna utanför EU i samarbete med UN-Habitat.

7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering

Viable Cities och kommunen är överens om att genomföra en årlig uppföljning av kommunens resultat inom ramen för Klimatkontrakt 2030. Viable Cities tar fram underlag för en årlig uppföljning på kommunal och nationell nivå.

7.1. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities

Under 2022 har ett omfattande arbete gjorts för att ge goda förutsättningar för alla 23 signerande städer att fördjupa sitt arbete med mission klimatneutrala städer 2030, då 14 städer tillkommit i oktober 2021. Vidareutveckling har gjorts av plattform för snabbare lärande genom Viable Cities Transition Lab Forum, City Labs, Klimatfrukostar och en rad olika format för möten mellan städer och myndigheter och andra aktörer. Vidare har samspelet med de signerande myndigheterna utvecklats för att fördjupa processen med Klimatkontrakt 2030 ytterligare. Viable Cities har även bidragit med underlag till regeringsuppdraget om lokal och regional klimatomställning som är ett av underlagen till regeringens kommande klimatpolitiska handlingsplan.

Under året har arbetet intensifierats för att utveckla praktiska och forskningsbaserade verktyg och metoder för klimatinvesteringsplaner. En första prototyp av ett beräkningsverktyg finns sedan i oktober tillgängligt för samtliga 23 signerande städer. Under året har också konceptutveckling kring systemdemonstratorer fortsatt och under hösten har en designfas av en helt ny satsning lanserats i samarbete mellan Vinnova och Viable Cities som involverar ett flertal städer.

Under 2022 har Viable Cities ansvarat för ett regeringsuppdrag, Thriving North (stöd till innovationsarbete inom hållbar stads- och samhällsutveckling i Norrbotten och Västerbotten). En första prototyp av ett regionalt klimatkontrakt utvecklats med en arbetsgrupp med representanter från regionerna och länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten. Vidare har en plattform initierats för regional samhällsomställning i norra Sverige. Plattformen, med namnet Thriving North, bärs nu vidare av fler aktörer i de fyra norra regionerna.

EUs arbete med mission klimatneutrala städer 2030 har intensifierats under året. I september 2021 lanserades mission Klimatneutrala städer 2030 som en av de fem missionerna. Då inbjöds städer över hela Europa att göra en intresseanmälan att bli föregångare i omställningen till klimatneutralitet. Så mycket som 377 städer anmälde intresse. I juni 2022 valdes 112 städer ut för att bli pionjärer i klimatomställningen, varav 100 inom EU och 12 i associerade länder. Av dessa 112 finns sju svenska städer som återfinns bland de 23 som signerar Klimatkontrakt 2030.

Den europeiska plattformen NetZeroCities har under det senaste året inlett arbetet med att stödja implementeringen av mission klimatneutrala städer 2030 inom EU. Inte minst för att underlätta omställningen i de 112 städerna. Viable Cities medverkar i arbetet. NetZeroCities håller nu bl a på att utforma ett klimatkontrakt för städer i hela EU som verktyg för snabbare klimatomställning. Här är klimatinvesteringar en viktig del.

Två nya kompletterande initiativ har initierats under 2022 som ska stötta mission klimatneutrala städer 2030 i EU. Det första är partnerskapet Driving Urban Transitions där Viable Cities deltar tillsammans med Vinnova, Energimyndigheten och Formas från Sverige. Här sker samarbetet med nationella aktörer från ett stort antal länder. Framför allt handlar det här om finansiering av internationella satsningar inom tre områden som kan bidra till snabbare klimatomställning: energipositiva stadsdelar, cirkulär urban ekonomi och 15-minutersstaden. Det andra är initiativet CapaCITIES. Detta EU-samarbete syftar till att underlätta etableringen av nationella strukturer för att möjliggöra klimatomställningen i städer liknande Viable Cities i Sverige och CitiES2030 i Spanien.

Den globala innovationstävlingen Climate Smart Cities Challenge har under året gått in i en ny fas och team av företag och organisationer arbetar nu i de fyra städerna utanför EU i samarbete med UN-Habitat.

7.2. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna

Arbete inom myndigheternas Innovationsteam

Under 2022 har myndigheterna i Klimatkontraktet fortsatt utveckla arbetet inom sitt innovationsteam. Teamet har bland annat sammanställt en överblick av myndigheternas olika stödformer och finansieringsinstrument och medverkat till att utlysningar som rör klimatomställning och hållbara städer kontinuerligt publiceras på webbplatsen Hållbarstad.se.

Innovationsteamet har medverkat i Viable Cities Transition Labs och deltagit i workshops och möten i syfte att lära mer om städers klimatinvesteringsplaner och myndigheternas roll i arbetet. Tillsammans med några av städerna har innovationsteamet testat att utveckla stöd och former för analys av myndigheternas gemensamma finansiering (bl a olika forskning- och innovationsprogram, stadsmiljöavtal) de senaste fem åren. Syftet är att arbetet på sikt ska bidra till åtaganden om samordnad finansiering och städernas arbete med klimatinvesteringsplanering.

I myndigheternas löpande arbete finns många åtgärder och initiativ som har betydelse för städernas arbete med klimatomställning. Att samla och informera om dessa är en viktig uppgift för myndigheterna. Nedan följer ett urval som stöder eller på annat sätt berör städerna.

Stöd till forskning, innovation och utveckling

Under året har myndigheterna genomfört flera utlysningar i syfte att underlätta omställningen i städer.

Vinnova har i samarbete med Viable Cities bland annat genomfört utlysningen Designfas av urbana systemdemonstratorer. En uppföljande utlysning sker våren 2023, Andra exempel från Vinnova är Hållbar tillgänglighet i hela Sverige, om mobilitet i glesbygd, i samarbete med Drive Sweden och Viable Cities, Civilsamhällets lösningar för klimatomställning, samt Innovationer för en minskad elanvändning i samarbete med Energimyndigheten.

Tillväxtverket har haft utlysningar från Europeiska Regionala utvecklingsfonden, Ta fram lokal strategi för Hållbar urban utveckling, och utlysningen Driva plattform för samverkan och erfarenhetsutbyte. Staden som nav för grön och digital omställning är en satsning inom Omställningslyftet som också finansieras av Regionalfonden. Satsningen syftar till att ta fram nya praktiska arbetssätt för att arbeta med systeminnovation för lokal, grön omställning.

Formas har genomfört utlysningen Klimatneutrala och inkluderande kommuner för att öka kommuners kapacitet och förmåga att påskynda omställningsarbetet mot klimatneutralitet som kännetecknas av social inkludering och jämlika livsvillkor. Inom det nationella forskningsprogrammet för hållbart samhällsbyggande har Formas genomfört en utlysning på Forskarskolor för hållbart samhällsbyggande. Forskarskolorna syftar till att stärka kompetens- och kunskapsutvecklingen och är alla tydligt tvärvetenskapliga, praktisknära och utmaningsdrivna. Flera kommuner ingår i forskarskolorna. Formas finansierar även varje år många forsknings- och innovationsprojekt inom miljö, samhällsbyggnad och areella näringar i flertalet nationella och internationella utlysningar.

I Trafikverkets utlysningar om Stadsmiljöavtal kan kommuner och regioner söka stöd som leder till en ökad andel persontransporter med kollektivtrafik eller cykeltrafik och hållbara godstransportlösningar.

Energimyndigheten har genomfört utlysningar inom följande program som är relevanta för hållbara städer och samhällen, Människa, Energisystem och samhälle, Spara och Bevara, Design för energieffektiv vardag, Transporteffektivt samhälle samt E2B2, Energieffektivt byggande och boende, Forskarskola Energisystem samt Biobaserat samhälle-Bio+.

Energimyndigheten finansierar sedan många år beställargrupper och nätverk för att skapa en plattform för nära samverkan mellan branschaktörer och staten i syfte att minska energianvändningen i byggnader. Energimyndigheten finansierar även den kommunala och energi- och klimatrådgivningen som riktar sig till hushåll och privata aktörer.

Impact Innovation är namnet på nästa generation strategiska innovationsprogram. Utlysning för förberedelseprojekt öppnades under året. En av de tre inriktningarna är Attraktiva och välfungerande samhällen, där inte minst städer är en viktig målgrupp.

På ett internationellt plan utlyser Formas, Energimyndigheten och Vinnova tillsammans medel så att aktörer verksamma i Sverige kan delta i internationella forsknings- och innovationsprojekt som tar sig an urbana utmaningar inom det europeiska partnerskapet Driving Urban Transition (DUT). I första utlysningen ingår 27 länder. På ett övergripande plan adresserar partnerskapet frågor om energi, mobilitet och resursanvändning i en urban kontext.

Myndigheters arbete och särskilda regeringsuppdrag

Energimyndigheten har arbetat tillsammans med Tillväxtanalys, Trafikanalys och Länsstyrelsen i Uppsala län för att ta fram underlag till regeringens nästa klimathandlingsplan. I uppdraget om lokal och regional klimatomställning genomfördes ett stort antal dialoger med kommuner, regioner, myndigheter, forskningsaktörer, näringsliv och andra relevanta aktörer ligger till grund för hindersanalysen och de förslag till styrmedel eller åtgärder som presenterades. På Energimyndigheten pågår en stor mängd uppdrag relaterade till elektrifieringsstrategin, energieffektivisering och trygg energiförsörjning samt uppbyggnaden av ett nationellt centrum för koldioxidavskiljning och lagring (CCS).

Klimatkontraktmyndigheterna ingår även som fem av 14 medlemmar i Regeringens Råd för hållbara städer. I mars 2022 fick rådet ett förlängt och ändrat uppdrag med tydligare fokus på att arbeta mot mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030. Flera av myndigheterna har medverkat i Boverkets koordineringsuppdrag inom nytt europeiskt Bauhaus (NEB). Ett exempel är utlysningen Idéer för framtidens Kiruna, Gällivare, Boden, Luleå, Skellefteå och Umeå – idéskisserna klara i projektet Visioner: i norr – Hållbar Stad (hallbarstad.se).

Trafikverkets kunskapsforum – Arena transporteffektiv stadsmiljö är en del av ett regeringsuppdrag (2019–2022) om att genomföra informations- och kunskapshöjande åtgärder för omställning av transportsektorn till fossilfrihet. Ett forsknings- och innovationsprogram för Geofencing som finansieras av Trafikverket och drivs av Closer på Lindholmen samlar nödvändiga aktörer inom samhälle, näringsliv och akademi för att tillsammans ta fram lösningar som ska främja användningen av geofencing i styrning av transportsystemet.

Ett axplock av arbeten som berör utveckling av systeminnovation är Utvecklade arbetssätt och processer för ökade synergier mellan regionala, nationella och internationella innovationsinsatser, Systeminnovation i städer, (Vinnova), Stärka det regionala arbetet med hållbar utveckling (flera myndigheter), bidra till kommande diskussioner om EUs urbana agenda (Formas) samt Vinnovas satsning på att stödja

städers förmåga att leda och organisera innovation, bl a genom det följeforskar-nätverk som i snart 10 år följt utvecklingen av satsningen Innovationsplattformar för hållbara städer, och projektet Accelerera som utvecklar och erbjuder stöd för innovationsledning i kommunerna enligt ISO-standard.

Ny myndighet bland signatärerna

Naturvårdsverket har beslutat att signera Klimatkontrakt 2030 i december 2022 och kommer därmed att fortsatt vara delaktiga i processen.

8. Kontraktet

Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, så som de formuleras ovan, ska gälla för 2022. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Borås stad, myndigheterna Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket, Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Stockholm den 8 december 2022. Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, så som de formuleras ovan, ska gälla för 2023. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Ulf Olsson

kommunstyrelseordförande,
Borås Stad

Olga Kordas

programchef,
Viable Cities

Robert Andrén

generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson

generaldirektör,
Vinnova

Johan Kuylenstierna

generaldirektör,
Formas

Elisabeth Backteman

generaldirektör,
Tillväxtverket

Roberto Maiorana

generaldirektör,
Trafikverket

Björn Risinger

generaldirektör,
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Borås Stad.

Länkar till relevanta dokument

[Visionen om framtidens Borås - Borås Stad \(boras.se\)](#)

[Rapport om Borås Stads koldioxidbudget \(boras.se\)](#)

[Energi- och klimatstrategi \(boras.se\)](#)

[Omgiven av gränsgångare](#)

[Ledarskap i mellanrummen - fallstudie av gränsgångare och gränspraktiker i en komplex samverkansmiljö](#)

[Projektstudio - En miljö och ett arbetssätt för gränsöverskridande problemlösning, lärande och samarbete](#)

[Kraftsamling - Ett förebyggande arbetssätt för tackling av samhällsutmaningar](#)

[Miljömål - Borås Stad \(boras.se\)](#)

[Cykelstrategi - Borås Stad \(boras.se\)](#)

[Klimatneutrala Borås 2030 - Borås Stad \(boras.se\)](#)

[Översiktsplan för Borås.pdf \(boras.se\)](#)